

รูปแบบการจัดการสุขภาพที่เหมาะสมของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
Appropriate Health Management Model for Students
of Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

สุพัตรา คงขำ^{*}, อรรครา ธรรมาธิกุล, สุธิรา ชัยรักษา เงินถาวร, เขมณัฐ อินทสุวรรณ
เมธิรา ไกรนที และศรีสุดา ไชยวิจารณ์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Supattra Kongkhum^{*}, Akara Thammathikul, Sutira Chairaksa Ngernthaworn,
Khemanat Intarasuwan, Maytira Krainatee and Srisuda Chaivijarn
Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการสุขภาพของนักศึกษา และสร้างรูปแบบการจัดการสุขภาพที่เหมาะสมของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษา จำนวน 421 คน โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามวิธีของยามาเน่ และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 15 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการจัดการสุขภาพของนักศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการจัดการอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านบุคคลอยู่ในระดับต่ำสุด 2) รูปแบบการจัดการสุขภาพที่เหมาะสมของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ใช้ชื่อว่า “NSTRU Model” มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) สร้างเครือข่ายในการทำงาน (Networking) หมายถึง การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (2) ค่านิยมร่วมกัน (Shared Values) หมายถึง การมีอุดมการณ์ค่านิยมร่วมในการทำงานเพื่อพัฒนาการจัดการสุขภาพไปสู่เป้าหมาย (3) การรักษาพยาบาลเบื้องต้น (Treatment) หมายถึง การคัดกรองอาการเจ็บป่วยและปฐมพยาบาลเบื้องต้น (4) การกระจายทรัพยากร (Resource Mobilization) หมายถึง การกระจายทรัพยากรต่าง ๆ ให้ครอบคลุมทุกภาคส่วน และเปิดโอกาสให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสุขภาพ รวมทั้งมีการกำกับ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง (5) การใช้เทคโนโลยี (Using of Technology) หมายถึง การจัดทาระบบฐานข้อมูลกลาง และการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้เป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารในด้านการจัดการสุขภาพแก่นักศึกษา

คำสำคัญ : รูปแบบการจัดการสุขภาพ, นักศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Abstract

The purposes of this research were to study the state of health management of students in Nakhon Si Thammarat Rajabhat University (NSTRU) and to set the appropriate health management model for the students of NSTRU. The research was mixed research. Data was collected from 421 students by using random sampling method of Yamane. Purposive selection method was used to choose 15 key informants. Data collection tools were

questionnaire, interview, and non-participant observation. Data was analyzed by using frequency, percentage, average, standard deviation, and content analysis.

The research shows that 1) an overview of the state of student health management was at average level. Considering each aspect, the management aspect was at the highest level. Next below was tool and material aspect. Personnel aspect was at the lowest level. 2) the appropriate health management for the students of NSTRU was named “NSTRU Model”. NSTRU model consists of 5 elements which are (1) Networking: network and cooperation building among related organizations (2) Shared Values: working with ideology and shared values to develop health management toward achievement of development goals (3) Treatment: triage and primary medical care (4) Resource Mobilization: spreading resource mobilization for all sectors, giving an opportunity to people to have a part in health management, and following up continuously the operation (5) Using of Technology: making central data based system and bringing information technology to used as communication channel for the student health management.

Keyword : Health Management Model, Student, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

บทนำ

การจัดบริการด้านสาธารณสุขเป็นกิจกรรมพื้นฐานด้านหนึ่ง ที่ถือว่าเป็นการให้บริการของรัฐที่ประชาชนทุกคนในประเทศไทยมีสิทธิในการได้รับบริการที่เท่าเทียมกัน การบริหารและการจัดระบบการให้บริการด้านสาธารณสุขที่ผ่านมา กระทรวงสาธารณสุขได้ดำเนินการภายใต้นโยบายและเป้าหมายของการพัฒนาคือ การให้ประชาชนทุกคนมีสุขภาพที่ดีถ้วนหน้า และเน้นการพัฒนาที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานรวมถึงการพัฒนา และส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความสามารถและร่วมรับผิดชอบสุขภาพอนามัยของคนในชุมชนได้อย่างเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ ภายใต้แนวคิดหลักการและการจัดระบบบริการดังกล่าวนี้

เยาวชนเป็นกลุ่มหนึ่งที่รัฐจะต้องให้การดูแลด้านสุขภาพ เพื่อให้เยาวชนมีความพร้อมและความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกายและด้านจิตใจ เป็นการเตรียมเยาวชนให้เข้าสู่การเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความพร้อมในการพัฒนาประเทศในอนาคตต่อไป ซึ่งเยาวชนเหล่านี้จะต้องเข้าสู่ระบบการศึกษาทั้งในระบบนอกระบบและระดับอุดมศึกษา ซึ่งในระดับอุดมศึกษาจะประกอบไปด้วย มหาวิทยาลัย วิทยาลัย ที่ทำหน้าที่ในการให้การศึกษาและจัดสวัสดิการด้านต่าง ๆ ให้กับนักศึกษาตั้งแต่อายุ 18-25 ปี ในแต่ละสถาบันจะมีรูปแบบการจัดสวัสดิการที่แตกต่างตามบริบทของสถาบัน ซึ่งสวัสดิการด้านสุขภาพถือเป็นส่วนหนึ่งที่มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญ และต้องบริหารจัดการเพื่อให้สามารถช่วยเหลือและดูแลเยาวชนที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบให้มีความอบอุ่นเสมือนเป็นบ้านหลังที่สองของนักศึกษา เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่จะมีภูมิลำเนาอยู่ต่างอำเภอหรือต่างจังหวัด ซึ่งอยู่ห่างไกลจากการดูแลเอาใจใส่ของครอบครัว โดยมาใช้ชีวิตอยู่ในมหาวิทยาลัยเป็นส่วนใหญ่ บางครั้งอาจมีปัญหาด้านสุขภาพเกิดการเจ็บป่วยระหว่างเรียนจำเป็นต้องได้รับการดูแลรักษาเพื่อให้กลับมาสุขภาพที่แข็งแรงสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกายและจิตใจตลอดระยะเวลาที่ศึกษา ดังนั้นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา จึงต้องมีการบริหารจัดการด้านสุขภาพให้กับนักศึกษาอย่างเหมาะสมเพื่อให้นักศึกษาได้ใช้ชีวิตอยู่ในมหาวิทยาลัยได้อย่างมีความสุข และพร้อมออกไปสู่ตลาดแรงงานที่มีคุณภาพต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช เป็นสถาบันอุดมศึกษาหนึ่งของภาคใต้ที่มีนักศึกษาเข้ามาศึกษาเป็นจำนวนมาก ซึ่งประกอบไปด้วยคณะต่าง ๆ ที่มีความหลากหลายทั้งด้านวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของ

นักศึกษา สุขภาพของนักศึกษาจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่มหาวิทยาลัยจะต้องดูแล เนื่องจากปัญหาสุขภาพเป็นปัญหาใหญ่ที่ส่งผลต่อการเรียนของนักศึกษาและส่งผลต่อการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของทั้งนักศึกษาและมหาวิทยาลัย ประกอบกับมหาวิทยาลัยมีพันธกิจที่ต้องพัฒนานักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์มีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน ฉะนั้นมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชจึงต้องมีการบริหารจัดการด้านสุขภาพเพื่อให้สอดคล้องตามพันธกิจ และยังเป็นการจัดสวัสดิการเพื่อรองรับให้กับนักศึกษาตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยให้มีสุขภาพทั้งด้านร่างกายและจิตใจที่แข็งแรงสมบูรณ์ สามารถใช้ชีวิตร่วมกันได้อย่างมีความสุข ดังนั้นมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชจึงต้องมีรูปแบบการจัดการสุขภาพที่เหมาะสมกับนักศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการและสอดคล้องกับสภาพบริบทของมหาวิทยาลัย ที่เกิดจากความร่วมมือของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริการด้านสุขภาพ

จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้คณะผู้วิจัย สนใจที่จะศึกษาสภาพการจัดการสุขภาพของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการสุขภาพที่เหมาะสมของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช สามารถนำไปสู่การป้องกันแก้ไขปัญหาสุขภาพได้ถูกต้อง เป็นการตอบสนองนโยบายรัฐบาลที่มุ่งเน้นให้ประชาชนมีสุขภาพพลานามัยที่ดี และสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ อีกทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปวางแผนการส่งเสริมสุขภาพของนักศึกษาในสถาบันการศึกษาต่างๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการสุขภาพของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
2. เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการสุขภาพที่เหมาะสมของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

นครศรีธรรมราช

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลหลัก

1.1.1 ประชากร (Population) ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติทุกชั้นปีในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ประจำปีการศึกษา 2560 จำนวน 8,785 คน

1.1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Samples) ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ทุกชั้นปีในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ประจำปีการศึกษา 2560 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973: 580-581) กำหนดให้มีความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ไม่เกิน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 421 คน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ตามสัดส่วนที่คำนวณได้ในแต่ละคณะ

1.1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 15 คน ประกอบด้วย

- 1) นักศึกษา ได้แก่ นักศึกษาในแต่ละคณะ ๆ ละ 2 คน จำนวน 10 คน
- 2) กองพัฒนานักศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หรือเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ จำนวน 2 คน
- 3) งานบริการพยาบาล ได้แก่ พยาบาล หรือ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ จำนวน 1 คน
- 4) อาสาสมัครนาคบุตร ได้แก่ อาสาสมัคร หรืออาจารย์ผู้รับผิดชอบ จำนวน 2 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม เป็นลักษณะคำถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) และให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และความเป็นปรนัยหรือการใช้ภาษาด้วยวิธี IOC วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (Cronbach, 1970: 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9039

2.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4. การตรวจสอบข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ได้แก่

1) ด้านข้อมูล 2) ด้านผู้วิจัย และ 3) ด้วยวิธีการรวบรวมข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้เทคนิคทางสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

สภาพการจัดการสุขภาพของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช พบว่า สภาพการจัดการสุขภาพของนักศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.91$, S.D = 0.093) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการจัดการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.08$, S.D = 0.195) รองลงมาคือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X} = 2.97$, S.D = 0.225) และด้านบุคคลอยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 2.79$, S.D = 0.169) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการสุขภาพ

(n = 421)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. ด้านบุคคล	2.79	0.169	ปานกลาง	4
2. ด้านงบประมาณ	2.80	0.205	ปานกลาง	3
3. ด้านวัสดุอุปกรณ์	2.97	0.225	ปานกลาง	2
4. ด้านการจัดการ	3.08	0.195	ปานกลาง	1
รวม	2.91	0.093	ปานกลาง	

2. รูปแบบการจัดการสุขภาพที่เหมาะสมของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ซึ่งได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและความต้องการของผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการสุขภาพ การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการศึกษาข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งใช้ชื่อว่า “NSTRU Model” ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1) N = Networking (สร้างเครือข่ายในการทำงาน) หมายถึง มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช ต้องสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงพยาบาลพรหมคีรี โรงพยาบาลมหาราช นครศรีธรรมราช สำนักงานเทศบาลตำบลท่าจั่ว และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อให้คำแนะนำ

ปรึกษาหรือส่งต่อผู้ป่วยเข้ารับการรักษายาบาลได้ทันทั่วทั้งที่ รวมทั้งยังเป็นการส่งเสริมบุคลากรของหน่วยงานอื่นมาร่วมกันปฏิบัติงานด้านสุขภาพ

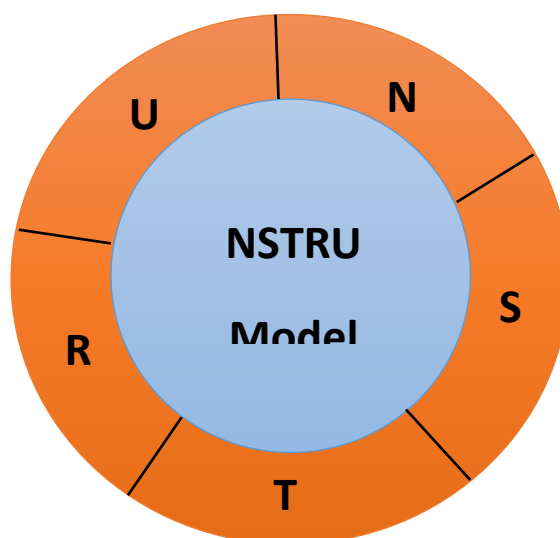
2) S = Shared Values (ค่านิยมร่วมกัน) หมายถึง มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชต้องมีอุดมการณ์ค่านิยมร่วมในการทำงาน เพื่อให้มหาวิทยาลัยเป็นเสมือนบ้านหลังที่สองที่ให้ความอบอุ่น ดูแลเอาใจใส่นักศึกษาอย่างญาติมิตร พัฒนาการจัดการสุขภาพไปสู่เป้าหมายคือ นักศึกษามีสุขภาพกายและใจที่ดี สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในมหาวิทยาลัยได้อย่างมีความสุข

3) T = Treatment (การรักษาพยาบาลเบื้องต้น) หมายถึง การคัดกรองอาการเจ็บป่วย การปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่นักศึกษา การเฝ้าระวังโรค การป้องกันโรค และการเกิดอุบัติเหตุ การจัดหาอุปกรณ์หรือจัดหาที่จำเป็น ซึ่งเป็นยาสามัญประจำบ้าน ทั้งยาแผนปัจจุบัน และยาแผนโบราณตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข การถ่ายทอดความรู้และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดูแลตนเองด้านสุขภาพอนามัยแก่นักศึกษา

4) R = Resource Mobilization (การกระจายทรัพยากร) หมายถึง การบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชโดยการกระจายทรัพยากรต่าง ๆ ได้แก่ คน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ ให้ครอบคลุมทุกภาคส่วนในมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการด้านสุขภาพของนักศึกษา และเปิดโอกาสให้นักศึกษา อาจารย์ และบุคลากรในมหาวิทยาลัยได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการด้านสุขภาพของนักศึกษา รวมทั้งมหาวิทยาลัยจะต้องมีการกำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพื่อประโยชน์ร่วมกัน

5) U = Using of Technology (การใช้เทคโนโลยี) หมายถึง การจัดการระบบฐานข้อมูลกลางเกี่ยวกับการจัดการสุขภาพของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย และการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมเข้ามาใช้เป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสาร รวมทั้งยังเป็นช่องทางให้ความรู้ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์กิจกรรม หรือโครงการของมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ

จากองค์ประกอบดังกล่าว แสดงเป็นแผนภูมิรูปแบบการจัดการสุขภาพที่เหมาะสมของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ได้ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 รูปแบบการจัดการสุขภาพที่เหมาะสมของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

การวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อการใช้โมเดล พบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชมีศักยภาพและความพร้อมในการพัฒนาการจัดการสุขภาพที่เหมาะสมของนักศึกษา และมีความต้องการในด้านการบริหารจัดการ การสนับสนุนจากหน่วยงานหรือภาคีเครือข่าย ประกอบกับประเทศไทยเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community: AC) จะต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งด้านนักศึกษาและด้านวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัยในภูมิภาคอาเซียนด้วยกัน ดังนั้นมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ให้เหมาะสม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลซึ่งกันและกันระหว่างตัวแทนมหาวิทยาลัยทั้งในประเทศและในภูมิภาคอาเซียนหรือผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งนำไปสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับปัญหา การบริหารจัดการ การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก งบประมาณและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสุขภาพ อันจะเชื่อมโยงไปสู่แนวทางการจัดการสุขภาพที่เหมาะสมของนักศึกษาตามบริบทของมหาวิทยาลัยต่อไป

นอกจากนี้ในส่วนของเงื่อนไขการใช้รูปแบบ “NSTRU” มีเงื่อนไขการใช้รูปแบบดังต่อไปนี้

1. “NSTRU Model ” ที่ได้เป็นเพียงแบบจำลองเท่านั้น ดังนั้นในการนำไปใช้เงื่อนไขสำคัญอีกประการหนึ่ง นั่นก็คือ จะต้องจัดทำเป็นแผนกลยุทธ์ (Strategic Plan) และแผนปฏิบัติการ (Action Plan) เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนรวมถึงกำหนดประเด็นรายละเอียดของกิจกรรมการจัดการสุขภาพในมหาวิทยาลัย อันจะส่งผลต่อเนื่องไปสู่การจัดการสุขภาพที่เหมาะสมของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยต่อไป

2. สภาพบริบทของพื้นที่ต้องอยู่ในสภาวะปกติ กล่าวคือ พื้นที่ภาคใต้ส่วนหนึ่งเป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และภัยพิบัติทางธรรมชาติ ดังนั้นเงื่อนไขสำคัญประการหนึ่งในการนำรูปแบบ “NSTRU” ไปใช้ นั่นก็คือ พื้นที่นั้น ๆ จะต้องมีความสงบเรียบร้อยในสภาวะปกติ จะต้องไม่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้และภัยพิบัติทางธรรมชาติหรือเหตุการณ์ความรุนแรงอื่น ๆ

อภิปรายผล

1. สภาพการจัดการสุขภาพของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการจัดการอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านบุคคลอยู่ในระดับต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไพรวัลย์ เตชะโกศล (2547: 93-96) ที่พบว่า การจัดการสุขภาพของชุมชนในจังหวัดขอนแก่นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยชุมชนมีการจัดการด้านการป้องกันโรคมากกว่าการจัดการด้านส่งเสริมสุขภาพ ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการจัดการสุขภาพคือ ประสบการณ์ในการจัดการ การได้รับการสนับสนุนด้านทรัพยากร การได้รับการสนับสนุนข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ และทรัพยากรด้านสุขภาพ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวัฒนา โพธา (2548: 18-32) ที่พบว่า การจัดการสุขภาพในตำบลนั้นภาคประชาชนยังขาดความศรัทธาและความเชื่อมั่นในศักยภาพตนเอง เพราะเป็นฝ่ายตั้งรับกิจกรรมการพัฒนาที่ถูกกำหนดจากภายนอก และการรื้อจากเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีประสิทธิภาพในการรักษาโรค ส่งผลให้ประชาชนขาดการเอาใจใส่และใช้ชีวิตด้วยความประมาท และดูเหมือนคนกลุ่มปัญญาล้าสมัย ก่อให้เกิดการพึ่งพิงผู้อื่นและบุคคลจากนอกชุมชน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเย็นฤดี กะมุกดา (2554: 277-288) ที่พบว่าสภาพปัจจุบันของการจัดการสุขภาพของประชาชนในด้านกำลังคนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ มีเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ด้านวัสดุอุปกรณ์ส่วนใหญ่เพียงพอต่อการดำเนินงาน มีเพียง 1 แห่งที่อุปกรณ์ทันตกรรมไม่เพียงพอ ด้านงบประมาณ ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกองทุนหลักประกันสุขภาพ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสมทบ และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐธิดา อุทธโยธา (2555: ง) ที่พบว่า การจัดการสุขภาพในระบบหลักประกันระดับท้องถิ่นของเครือข่ายภาคประชาชนตำบลแม่สุก ด้านการจัดการสุขภาพ มีการจัดสรรเงินงบประมาณให้กับกองทุนสุขภาพตามเกณฑ์ที่สำนักงานประกันสุขภาพแห่งชาติกำหนด โดยมีการสนับสนุน

งบประมาณในการสร้างเสริมสุขภาพโดยประชาชน จัดบริการสร้างเสริมสุขภาพป้องกันโรคและฟื้นฟูสภาพ สนับสนุนหน่วยบริการสาธารณสุขและการบริหารจัดการกองทุน

2. รูปแบบการจัดการสุขภาพที่เหมาะสมของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ที่ใช้ชื่อว่า “NSTRU Model” ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) N = Networking (สร้างเครือข่ายในการทำงาน) 2) S = Shared Values (ค่านิยมร่วมกัน) 3) T = Treatment (การรักษาพยาบาลเบื้องต้น) 4) R = Resource Mobilization (การกระจายทรัพยากร) และ 5) U = Using of Technology (การใช้เทคโนโลยี) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรัชศักดิ์ เจริญพันธ์ (2552: 181-186) ที่พบว่ารูปแบบการส่งเสริมสุขภาพในชุมชน อย่างยั่งยืนประกอบไปด้วย การพัฒนาศักยภาพแกนนำเครือข่ายเพื่อเพิ่มขีดความสามารถ และสร้างค่านิยมร่วม ด้วยการกำหนดจุดมุ่งหมายร่วมกัน พัฒนาทักษะ สร้างความสัมพันธ์ของโครงสร้างองค์กร จัดบุคคลเข้าทำงาน พัฒนารูปแบบการทำงานร่วมกัน และการทำงานอย่างเป็นระบบ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของทรงยศ คำชัย (2553: (3)) ที่พบว่า รูปแบบการจัดการสุขภาพที่เหมาะสมของแรงงานนอกระบบ มี 7 ขั้นตอน คือ 1) การพัฒนาทีมจัดการสุขภาพ 2) การสำรวจชุมชนโดยใช้เครื่องมือ 7 ชิ้น ประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ 3) การวิเคราะห์ชุมชน 4) การทำแผนชุมชน 5) การดำเนินงานตามแผน 6) การประเมินผล 7) การคืนข้อมูลสู่ชุมชน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเย็นฤดี กะมุกดา (2554: 277-288) ที่พบว่า รูปแบบการจัดการสุขภาพของประชาชนที่เหมาะสมในภาคกลางตอนบน ได้แก่ รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการจากทุกภาคส่วน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ภาครัฐ เอกชน องค์กรต่าง ๆ แกนนำชุมชน และที่สำคัญคือประชาชน ซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรัชย์ รุจิวรรณกุล (2558: 85-93) ที่พบว่า รูปแบบการจัดการสุขภาพระดับอำเภอโดยการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมของเครือข่ายในพื้นที่ ประกอบด้วย 1) การส่งเสริมความรู้เพื่อสร้างกระบวนการจัดการเรียนรู้ 2) การเสริมสมรรถนะการบริหารจัดการสุขภาพระดับอำเภอ 3) การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้ 4) การสร้างเครือข่ายอำเภอควบคุมเข้มแข็งแบบยั่งยืน ภายใต้ระบบสุขภาพระดับอำเภอ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาต้องการให้มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย เพื่อสนับสนุนในด้านวิชาการ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และส่งเสริมการจัดการสุขภาพให้กับนักศึกษา ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชควรสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เช่น โรงพยาบาล เทศบาล สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมการจัดการสุขภาพที่ดีให้กับนักศึกษา

1.2 จากผลการวิจัยที่ได้รูปแบบ “NSTRU ” ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือมหาวิทยาลัย ควรนำไปจัดทำเป็นแผนกลยุทธ์ (Strategic Plan) และแผนปฏิบัติการ (Action Plan) การจัดการสุขภาพที่เหมาะสมของนักศึกษาที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ด้านสุขภาพของกระทรวงศึกษาธิการ และยุทธศาสตร์ด้านการจัดการสุขภาพของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช รวมถึงการขับเคลื่อน “NSTRU Model” ให้เกิดขึ้นในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชอย่างจริงจังเพื่อเป็นการเสริมสร้างสุขภาพที่แข็งแรงของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย

2. ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

2.1 จากผลการวิจัย พบว่า สภาพการจัดการสุขภาพของนักศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีการจัดการสุขภาพอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการจัดการ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านงบประมาณ และด้านบุคคล ตามลำดับ ดังนั้น เพื่อให้การจัดการสุขภาพของนักศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมาก

ยิ่ง ๆ ขึ้น มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชควรมีการพัฒนาการจัดการสุขภาพ โดยให้ความสำคัญกับการจัดการสุขภาพแก่นักศึกษาในทุก ๆ ด้าน เพราะมหาวิทยาลัยเปรียบเสมือนเป็นบ้านหลังที่สองของนักศึกษาที่ต้องให้ความอบอุ่น ดูแลเอาใจใส่อย่างญาติมิตร เพื่อให้ศึกษามีสุขภาพกายและใจที่ดี สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในมหาวิทยาลัยได้อย่างมีความสุข

2.2 จากผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาต้องการให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสุขภาพให้กับนักศึกษา ดังนั้นมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชควรเปิดโอกาสให้ นักศึกษา อาจารย์ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้ามาส่วนร่วมในการจัดการสุขภาพ เพื่อประโยชน์ร่วมกันของนักศึกษา

2.3 จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาต้องการให้นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เป็นช่องทางติดต่อสื่อสารกับนักศึกษา ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชควรนำระบบเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการจัดการสุขภาพนักศึกษา การประชาสัมพันธ์ข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ และควรมีการจัดทำฐานข้อมูลกลางด้านสุขภาพ เพื่อสะดวกในการติดตามประเมินผลการเจ็บป่วยและการเข้าถึงข้อมูลของนักศึกษา

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการศึกษามีส่วนร่วมในการจัดการสุขภาพของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

3.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการจัดการสุขภาพของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยนครศรีธรรมราชกับมหาวิทยาลัยราชภัฏอื่น ๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงหรือแตกต่างกัน

3.3 ควรมีการศึกษาพฤติกรรมการดูแลตนเองด้านสุขภาพของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

References

- Autthayotha, N. (2012). Health Management in Local Fund Health Security by Public Network at Maesuk Sub- district. Maechai District, Phayao Province. Master of Nursing Science (Community Nurse Practitioner). Chiangmai University.
- Chamchai, S. (2010). Development of an Appropriate health Management Model for Informal Workers in Doi Saket District, Chiangmai. Doctor of Philosophy (Rural Planning and Development). Maejo University.
- Chareonpan, J. (2009). Development of Community Health Promotion Model for Sustainability by Community Network for Public Health System Development. Master of Public Health (Public Health). Naresuan University.
- Cronbach, L. J. (1970). Essentials of psychological testing (3rded.). New York: Harper and Row.
- Kamukda, Y. (2011). An Appropriate Model of the Public Health Management by Local Administrative Organization in the Upper Part of Central Thailand. Doctor of Philosophy (Cultural Science). Mahasarakam University.
- Phota, W. (2005). Health Management by District Network, Nonthaburi: Health Training and Development Center for Central Region People. Ministry of Public Health.
- Rujiwannakul, S. (2015). The Development Model for District Health System through Knowledge Management and Learning Process within Local Networks: A case

study of Khunhan District, Srisaket Province. Master of Public Health (Public Health). Mahasarakham University.

Techakosol, P. (2004, July–September). Community Health Management in Changwat Khonkaen. Journal of Humanities and Social Sciences, 21(2). Khonkaen University.

Yamane, T. (1973). Statistics-An introductory analysis (3rd ed.). New York: Harper and row publication.

ผู้เขียน

ดร.สุพัตรา คงขำ

สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
E-mail: Supattra_ko@yahoo.co.th

ดร.อรรครา ธรรมาธิกุล

สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
E-mail: akara899@hotmail.com

ดร. สุธิรา ชัยรักษา เงินถาวร

สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
E-mail: c_sutira@hotmail.com

นางสาวเขมณัฐ อินทรสุวรรณ

สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
E-mail: 1khemanat@gmail.com

นางสาวเมธิรา ไกรนที

สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
E-mail: ying_may@hotmail.com

นางสาวศรีสุดา ไชยวิจารณ์

สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
E-mail: ssd_453@hotmail.com